

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla nauczycieli
religii w klasie V szkoły podstawowej

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile

SCENARIUSZ

Autor: Katarzyna Pastusiak

nauczyciel doradca metodyczny w zakresie religii

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA:

uczniów klasy piątej

PROWADZONYCH PRZEZ:

nauczyciela religii

KONCEPCJA PAKIETU:

Katecheza ekologiczna - pakiet materiałów oparty o fragment tekstu biblijnego o stworzeniu świata (szczególnie wyrażonym w zdaniu: czyńcie sobie Ziemię poddaną), scenariusz lekcji z zadaniami multimedialnymi, zabawami i grami dotyczącymi ekologii.

Edukacja zdalna na tym etapie opiera się w dużej mierze o umiejętności informatyczne uczniów. Uczniowie potrafią komunikować się przez różne platformy z nauczycielem i z innymi uczniami. Potrafią pracować na wspólnym arkuszu, ale też znają narzędzia, które mogą być przydatne w trakcie nauki zdalnej.

To od nauczyciela zależy, które umiejętności uczniów będzie chciał wykorzystać. Dziecko przebywające w domu w trakcie nauki zdalnej powinno mieć stworzone odpowiednie warunki do pracy – przede wszystkim stały dostęp do urządzenia z Internetem: komputera, tabletu czy telefonu. Poza tym uczeń powinien mieć zorganizowane odpowiednie miejsce do nauki, gdzie nie będzie rozpraszan przez dodatkowe bodźce. Należy zatroszczyć się o to, aby uczeń niepotrzebnie nie spędzał czasu przy komputerze.

Rola rodzica w nauczaniu zdalnym na tym etapie edukacyjnym nie ma już takiego znaczenia jak w pierwszym etapie edukacyjnym i ogranicza się bardziej do pomocy doraźnej (takiej jak w przypadku pracy stacjonarnej), zapewnienia dostępu do narzędzi i Internetu lub do ewentualnej kontroli postępów.

TEMAT:

Ziemia poddana człowiekowi – katecheza ekologiczna

CELE KSZTAŁCENIA - WYMAGANIA OGÓLNE:

Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce, 2018

- pomoc w odkrywaniu obecności Boga i znaczenia wiary dla pełni życia człowieka;
- kształtowanie świadomości moralnej i postawy odpowiedzialności za swoje wybory.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce, 2018

Uczeń:

- wymienia wartości nadające sens ludzkiemu życiu;
- opisuje przejawy miłości Boga do człowieka w historii zbawienia;
- przedstawia prawdę o dobroci stworzonego świata.

METODY PRACY:

Podające:

- pogadanka;
- instrukcja;
- odwrócona lekcja (metoda/strategia).

Poszukujące:

- gry i zabawy dydaktyczne;
- ćwiczenia interaktywne na platformie *Wordwall* i *LearningApps*.

Waloryzacyjne:

- pokaz (prezentacja multimedialna, film, ćwiczenia).

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer z dostępem do Internetu;
- platforma do komunikacji zdalnej, z możliwością udostępniania ekranu (*MS Teams, Google Meet, Zoom, itp.*);
- narzędzie typu *Whiteboard* (biała tablica) – do wspólnej pracy na arkuszu;
- przygotowane ćwiczenia interaktywne;
- grafika maty do kodowania;
- grafika przykładowej karty *Taboo*;

- prezentacja multimedialna.

PRZEWIDYWANY CZAS:

Jedna jednostka lekcyjna (45 minut) lub dwie jednostki lekcyjne (2x30 minut). Jeżeli nauczyciel chciałby rozwinąć temat projektu Caritas „*Laudato si'*”, wtedy niektóre ćwiczenia uczniowie mogliby wykonywać samodzielnie.

Uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) w zależności od potrzeb możemy dostosować wielkość wyświetlanego materiału, czytać polecenia, bądź stosować czytniki immersyjne (także online); wydłużyć, bądź skrócić czas na wykonanie ćwiczenia. Zajęcia mają charakter zabawy edukacyjnej. Po zajęciach nauczyciel może wysłać uczniom linki, również tych ćwiczeń, które robili wspólnie.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1.

Wprowadzenie

Przywitanie i sprawdzenie obecności. Przypomnienie zasad pracy w systemie zdalnym (kamery, mikrofony, czat, itp.).

Nawiązanie do poprzedniego tematu lekcji, na której uczniowie poznali biblijny opis stworzenia świata i człowieka. Sprawdzenie wiadomości przy pomocy ćwiczenia:

<https://wordwall.net/pl/resource/22677764> [dostęp: 4.10.2021]

Zakładane efekty – uczniowie rozumieją i potrafią wskazać, czym jest panowanie nad innymi stworzeniami.

Instrukcja dla nauczyciela

Nauczyciel udostępnia uczniom swój ekran z otwartym ćwiczeniem i prosi uczniów, aby przyporządkowali kolejne zdania do odpowiednich kolumn albo wysłał link do ćwiczenia chętnemu uczniowi i prosi, aby to on udostępnił ekran i wykonywał ćwiczenie.

Nawiązując do ćwiczenia nauczyciel pyta uczniów, czy rozumieją, co to znaczy uczynić sobie Ziemię poddaną. Prowadzi tak rozmowę, aby wyraźnie wybrzmiało, że człowiek ma nad Ziemią panować, czyli nie tylko korzystać z jej dóbr, ale również o nią się troszczyć. Wyjaśnia, że jako osoby wierzące w Boga, tym bardziej powinniśmy troszczyć się o środowisko, w którym żyjemy, ponieważ wynika to z naszego powołania.

Część 2.

Nauczyciel proponuje kilka zabaw/gier związanych z ekologią (w zależności od liczebności klas, czasu, który może z uczniami wykorzystać oraz narzędzi jakimi dysponuje, dzieli uczniów na grupy/pokoje albo wszyscy pracują na jednym ekranie bądź każdy z uczniów na swoim).

A. Pomagamy sortować odpady - kodowanie

Pierwsi ludzie w ogrodzie Eden nie mieli takich problemów i dla nich troska o środowisko wyglądała pewnie inaczej, ale my żyjemy tu i teraz, dlatego dobrze znać zasady segregacji odpadów.

Nauczyciel w narzędziu typu *Whiteboard* (biała tablica) umieszcza ilustrację – (załącznik nr 1) i poleca uczniom zapisać kody, tak, aby posortowane odpady znalazły się w odpowiednich koszach. Przypomina przy okazji zasady sortowania odpadów w Polsce.

Zakładane efekty – uczniowie znają zasady segregowania odpadów i potrafią je przyporządkować do odpowiednich pojemników. Posługują się przy tym elementami kodowania.

Instrukcja dla nauczyciela

Umieszczenie ilustracji na tablicy i umożliwienie uczniom pisania po niej. Uczniowie zapisują kod dojścia od rysunku z odpadami do odpowiedniego kosza. Należy ustalić sposób zapisu kodu (np. strzałkami z grotami skierowanymi odpowiednio: w górę, w dół, w prawo i w lewo, albo np. oznaczenia literowe G, D, P, L). Kod literowy mogą zapisywać również na czacie spotkania. Podsumowując, nauczyciel wyjaśnia różnice w zapisanych kodach (różne drogi dojścia do pojemnika).

B. Sposoby zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza.

Troszcząc się o czyste powietrze, robimy to nie tylko dla siebie, ale w szczególności dla innych ludzi. To ze względu na miłość bliźniego, również tego, który będzie żył dopiero za kilkadziesiąt czy kilkaset lat, powinniśmy dbać o czystość powietrza.

Uczniowie jako zadanie domowe mieli przeczytać artykuł o sposobach zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza, wody i gleby <https://fundacjatribus.pl/sposoby->

[zapobiegania-zanieczyszczeniom/](#) [dostęp: 4.10.2021] samodzielnie wykonują ćwiczenie, które zostało przygotowane na platformie *Wordwall*.

Uczniowie otrzymują link do ćwiczenia na czacie. Nauczyciel prosi, aby samodzielnie przeszli przez kolejne poziomy, na końcu pojawiają się prawidłowe odpowiedzi.

<https://wordwall.net/pl/resource/12951905> [dostęp: 4.10.2021]

Zakładane efekty – uczniowie rozumieją i potrafią wyjaśnić, w jaki sposób możemy zapobiegać zanieczyszczeniom powietrza

Instrukcja dla nauczyciela

Osoba, która pierwsza skończy Quiz wysyła na prywatnym czacie do nauczyciela informację - liczbę prawidłowych odpowiedzi w tym zadaniu (po zakończeniu Quizu trzeba kliknąć w poprawne odpowiedzi i je policzyć). Kiedy wszyscy skończą nauczyciel podaje prawidłową odpowiedź. Może wspólnie z uczniami przeczytać wszystkie sposoby, które mają wpływ na zapobieganie zanieczyszczeniu powietrza.

C. Ekologia na katechezie

Przez troskę o środowisko naturalne wyrażamy swoją miłość do Boga jako Stwórcy i do bliźniego, który w tym środowisku żyje - również troskę o przyszłe pokolenia.

Nauczyciel udostępnia swój ekran, na którym prezentuje materiał ćwiczeniowy.

Wycisza mikrofony uczniów i prosi, żeby uczniowie zgłaszali się do kolejnych pytań.

Wyznacza kolejnych uczniów do odpowiedzi na pytania.

<https://learningapps.org/display?v=peg7x9vi321> [dostęp: 4.10.2021]

Zakładane efekty – uczniowie poznają nowe treści przy pomocy kolegów i nauczyciela.

Instrukcja dla nauczyciela

Gra „Milionerzy” ma ułożone pytania wg trudności – od najłatwiejszego do najtrudniejszego. W przypadku nieznajomości odpowiedzi nauczyciel może pomóc uczniom, tak, aby wspólnie poznać prawidłowe odpowiedzi na zadane pytania.

Część 3.

Podsumowanie

Nauczyciel proponuje obejrzenie krótkiego filmu promującego encyklikę papieża Franciszka „*Laudato si'*”

<https://www.youtube.com/watch?v=eHk-oN-T0&t=88s> [dostęp: 4.10.2021]

Ten spot jest częścią projektu Caritas, który został przygotowany jako odpowiedź na wezwanie Papieża oraz na potrzebę budzenia w ludziach wrażliwości ekologicznej.

Można również zachęcić do włączenia się w działania Caritas.

Zakładane efekty – uczniowie poznają stanowisko Kościoła wobec działań ekologicznych, mają możliwość poznania i zaangażowania się w ogólnopolski projekt ekologiczny Caritas.

Część 4.

Zadanie pracy domowej

Dla chętnych uczniów – plakat informujący o spotkaniu z okazji „Dnia św. Franciszka” (w dowolnym programie graficznym).

Dla wszystkich przygotowanie kart do gry typu *Taboo* do haseł: „ekologia”, „św. Franciszek”, „zanieczyszczenie”, „segregacja odpadów”, itp. (przykładowa karta Załącznik nr 2).

Zakładane efekty – uczniowie rozumieją znaczenie wyrażen związanych z ekologią oraz potrafią zastosować zdobytą wiedzę w praktyce.

Instrukcja dla nauczyciela

Gra *Taboo* jest rodzajem kalamburów. U góry karty znajduje się hasło główne, które otrzymuje jeden z uczestników jednej drużyny i za pomocą słów musi naprowadzić swoją drużynę do odgadnięcia hasła. Nie może używać wyrazów z listy (pod hasłem głównym) i wszystkich ich odmian. Pilnują tego zawodnicy przeciwnej drużyny.

Takie karty można wykonywać po każdej lekcji zapisując słowa – klucze. Później przygotować wydruk i rozegrać turniej z całą klasą (można podzielić klasę na kilka bądź kilkanaście zespołów).

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Zajęcia miały charakter zabawy edukacyjnej i stawiały na interdyscyplinarność, dlatego zamiast typowej ewaluacji możemy zapytać uczniów, czy dobrze się bawili -

niech wyrażą to emotikonami na czacie, a także zapytać, co im się najbardziej podobało, czego nowego się nauczyli, itp.

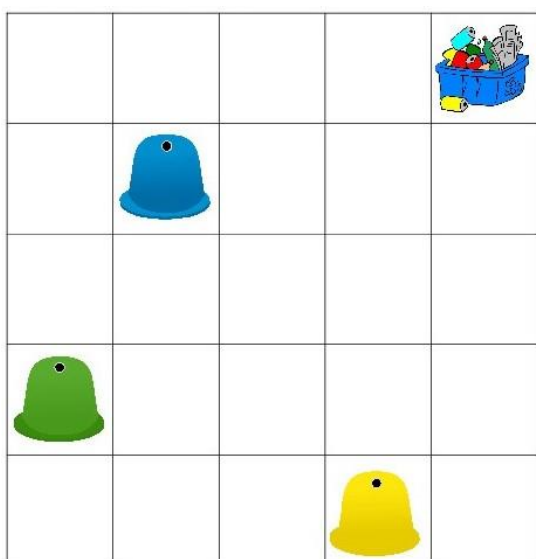
BIBLIOGRAFIA/NETOGRAFIA:

- *Księga Rodzaju*. W: *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu Biblia Tysiąclecia*. Wyd. 5, (2012), Poznań, Pallottinum.
- Papież Franciszek, (2015), *Encyklika Laudato si Ojca Świętego Franciszka*, Watykan, Drukarnia Watykańska.
- Materiał filmowy o encyklice *Laudato si* zrealizowany w ramach projektu Caritas *Laudato si* dostępny online <https://www.youtube.com/watch?v=eHk-oN-T0&t=88s> [dostęp: 4.10.2021].
- Projekt Caritas *Laudato si* dostępny online <https://laudatosi.caritas.pl/> [dostęp: 4.10.2021].
- Artykuł dostępny online <https://fundacijatribus.pl/sposoby-zapobiegania-zanieczyszczeniom/> [dostęp: 4.10.2021].
- *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*, (2018), Wydawnictwo Święty Paweł.

ZAŁĄCZNIKI:

Materiały dla uczniów:

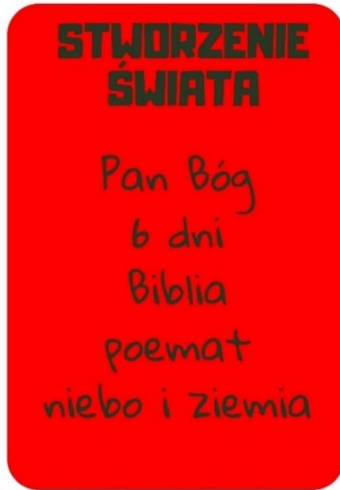
Załącznik nr 1 – mata do kodowania

Legenda: przykład maty do kodowania z ilustracjami odpadów i kolorowych pojemników. Materiał własny

Załącznik nr 2 – przykładowa karta *Taboo*

Legenda: wzór przykładowej karty do gry *Taboo*, wg którego uczniowie wykonają zadanie. Materiał własny

Materiały dla nauczycieli:

Załącznik nr 3 – prezentacja multimedialna (porządkująca)

https://www.canva.com/design/DAErXQ6HOA/Gn4ka7VZolMoClecKOwp4g/view?utm_content=DAErXQ6HOA&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=sharebutton [dostęp: 4.10.2021]

Materiał własny